

Vadgazdálkodási üzemtervek megvalósulásának értékelése a 2007-2017 közötti időszakra vonatkozóan

Készítette: **Nagy-Svajda Petra**

Mesterszintű vadgazdálkodási igazgatási szakmérnök szakirányú továbbképzési szak

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

Belső konzulens: **Dr. Márton Mihály - egyetemi docens**

Dolgozatom céljaként tíz vadgazdálkodási egység 2007-2017 közötti időszakban érvényes vadgazdálkodási üzemtervének megvalósulás-elemzését tűzöm ki.

A tíz vizsgált üzemterv releváns adatait az Országos Vadgazdálkodási Adattártól (továbbiakban OVA) kaptam meg. A tíz üzemtervet az abc első tíz betűjével neveztem el („A üzemterv”, „B üzemterv”, ... stb.) és a dolgozat elkészítése során is eszerint fogok hivatkozni rájuk. A fentebb részletezett kritériumoknak megfelelően kaptam meg elektronikus formában tíz üzemterv 3.1. – 3.5.-ig terjedő részét.

Az üzemtervi előírások megvalósulásának vizsgálata a vadászatra jogosultak által évenként (2007-2017) leadásra került állománybecslési, tervezési és hasznosítási jelentések tartalma alapján történt meg. Ezeket az éves adatsorokat szintén az OVA bocsátotta rendelkezésemre.

A meghatározott mérőszámok alapján három nagyvadfajra (gím, őz, vaddisznó) továbbá az apróvadak közül a mezei nyúlra és a fácánra szűkítettem a kört. Az öt vadfajjal folytatott vadgazdálkodás tekintetében vizsgálom és hasonlítom össze a tíz vadgazdálkodási egység tízéves üzemtervének megvalósulását. Minden VGE esetében egy összesítő táblázatban foglaltam össze, hogy milyen üzemtervi előírás vonatkozott az adott vadfajra, illetve, hogy az teljesült-e.

Végezetül elkészítettem egy összegző táblázatot (13. számú táblázat), melyben látható, hogy az adott vadfajra összesen hány darab üzemtervi előírás vonatkozott, ebből mennyi teljesült, illetve mennyi nem teljesült vagy mennyi előírás teljesülése nem eldönthető. A 13. számú táblázat adatai alapján, a teljesült és nem teljesült előírások vadfajonkénti eloszlását a Fisher-féle egzakt teszt és a Bonferroni Z-teszt elvégzésével statisztikailag is elemzés alá vontam (Byers et al., 1984) (Fischer, 1922) melyet a 14. számú táblázatban ábrázoltam. Az elemzések elvégzése után a következő megállapításokat hoztam:

A gím és az őz esetében statisztikailag igazolható a különbség a teljesült és a nem teljesült előírások között, a nem teljesült előírások voltak nagyobb számban. A vaddisznó esetében is sikerült szignifikáns eltérést igazolni, ebben az esetben a teljesült előírások voltak nagyobb számban jelen. Az apróvadfajok esetében statisztikailag nem sikerült szignifikáns eredményt kimutatni.

A nagyvadfajoknál főképp a trófeaközpontú gazdálkodás miatti ivararány eltolódás, illetve a terítékadatok nem vagy túlteljesítése volt az elsődleges ok, amiért nem teljesültek az előírások. Míg az apróvadfajoknál az évről évre történő törzsállománycsökkenés megállítása legtöbb alkalommal nem sikerült a hasznosítás csökkentése mellett sem.

Elsősorban az a javaslatom, hogy szükséges megteremteni a megfelelő jogi kereteket a hatósági ellenőrzésekhez. A kutatási téma mindenképpen további feldolgozást és elemzést igényel, érdemes lenne további vadgazdálkodási egységek üzemtervét is elemzés alá vonni.